Bijdrage internetconsultatie Zelfstandigenwet

Duidelijkheid voor de sport en ruimte voor echte zelfstandigen

De sport heeft behoefte aan heldere regels: een arbeidsovereenkomst waar die passend is en ruimte voor zelfstandigheid waar daadwerkelijk zelfstandig wordt gewerkt. De Zelfstandigenwet moet die duidelijkheid vooraf bieden, maar het huidige voorstel sluit nog onvoldoende aan bij de sportpraktijk. NOC*NSF en Werkgevers in de Sport (WOS) vragen daarom in deze gezamenlijke reactie om verduidelijking en aanpassing van de werkrelatietoets. Onze aandacht richt zich op professionele dienstverlening op uurbasis, sportinhoudelijke kaders en regelgeving, en noodzakelijke afstemming met andere professionals.

NOC*NSF is de koepelorganisatie van de georganiseerde sport en werkt met sportbonden aan sportontwikkeling en topsportprogramma's. WOS is de werkgeversorganisatie in de georganiseerde sportsector, waaronder sportbonden en lokale en provinciale sportserviceorganisaties. Zij behartigt hun belangen op het gebied van arbeidsmarkt, cao-beleid en wet- en regelgeving. Vanuit deze verschillende rollen brengen wij onze ervaringen met de arbeidsmarkt in de sportsector samen.

Deze bijdrage bouwt voort op de WOS-reactie op het initiatiefvoorstel uit 2025. Wij steunen de aanpak van schijnzelfstandigheid. Tegelijk willen wij voorkomen dat onduidelijke of te beperkende criteria de inzet van daadwerkelijk zelfstandige professionals in de sport onnodig belemmeren.

Zelfstandige professionals in de sportpraktijk

In de sport werken onder meer opleiders, docenten, scheidsrechters, coaches en specialistische experts als zelfstandige. Zij verzorgen bijvoorbeeld opleidingen voor trainers, begeleiden wedstrijden of adviseren sporters binnen topsportprogramma's. Daarmee dragen zij bij aan de sportorganisaties, zonder vanzelfsprekend mee te draaien in de dagelijkse bureauorganisatie. De concrete afspraken en de feitelijke uitvoering bepalen of zelfstandigheid passend is.

De combinatie van de zelfstandigentoets en de werkrelatietoets biedt kansen, maar moet voor echte zelfstandigen goed bruikbaar zijn. Vallen zij door te strikte of onduidelijke criteria buiten deze route, dan blijft beoordeling volgens het bestaande toetsingskader nodig. Het risico is dat sportorganisaties uit onzekerheid passende opdrachten niet meer verstrekken. Daardoor kan waardevolle expertise voor de sport verloren gaan.

Wij vragen daarom om verduidelijking en waar nodig aanpassing van de werkrelatietoets op drie punten: professionele dienstverlening op uurbasis, sportinhoudelijke kaders en regelgeving en noodzakelijke afstemming. Deze punten werken wij hieronder uit.

Professionele dienstverlening op uurbasis

De toelichting bij werken voor eigen rekening en risico legt veel nadruk op resultaatsverantwoordelijkheid en is kritisch over een vergoeding die uitsluitend is gebaseerd op gewerkte uren. Hierdoor blijft voor zelfstandigen die advies of begeleiding bieden op basis van een uurtarief onduidelijk of zij aan de nieuwe werkrelatietoets voldoen, ook als zij daadwerkelijk zelfstandig werken.

Een voedings- of prestatie-expert, docent of coach kan als zelfstandige werken zonder een bepaald eindresultaat te kunnen toezeggen. De opdracht bestaat dan uit het leveren van deskundigheid,

advies of begeleiding, waarbij de professional vanuit eigen expertise en met professionele autonomie werkt. Een examenresultaat of sportprestatie is bovendien afhankelijk van factoren waarop deze professional niet volledig invloed heeft. Het ontbreken van een toegezegd eindresultaat doet daarom op zichzelf niet af aan de zelfstandigheid. Een vergoeding op uurbasis kan bij deze dienstverlening passend zijn.

Wij vragen daarom expliciet ruimte te bieden voor zelfstandige dienstverlening met een inspanningsverplichting en vergoeding op uurbasis. Beoordeel binnen de werkrelatie ook andere reële mogelijkheden om economische baten te behalen en financiële risico's te dragen, zoals eigen tariefonderhandeling, investeringen in expertise en aansprakelijkheid voor tekortschieten. Maak onbetaalde voorbereiding of het risico van extra uren geen noodzakelijke toegangseis. De professional moet uiteraard daadwerkelijk ondernemer zijn en voldoende vrijheid hebben om de opdracht uit te voeren.

Sportinhoudelijke kaders en regelgeving

Sportprofessionals werken binnen opleidingskaders, wedstrijdregels, diploma-eisen en voorschriften voor sociale veiligheid. Daarnaast gelden regels van nationale en internationale sportorganisaties, waaronder het IOC. Die kunnen betrekking hebben op gedrag, doping en kleding. Naleving is essentieel voor veilige en integere sport en kan ook van zelfstandigen worden verlangd.

De toelichting biedt enige ruimte voor sectorale voorschriften, maar verbindt daaraan voorwaarden over toezicht en de verdeling van risico's. Dat roept vragen op voor sportorganisaties die zelf verantwoordelijkheid dragen voor veiligheid, integriteit en naleving. Zij moeten kunnen controleren of deze regels worden nageleefd en bij overtredingen kunnen ingrijpen.

Wij vragen duidelijker te onderscheiden tussen het bewaken van noodzakelijke sportinhoudelijke, kwaliteits- en veiligheidskaders en het geven van werkgeversinstructies over de dagelijkse uitvoering van het werk. Verduidelijk dat dergelijke kaders en een proportionele controle op naleving op zichzelf zelfstandigheid niet uitsluiten, zolang voldoende professionele autonomie overblijft. Maak dit concreet voor bijvoorbeeld een docent die binnen een vastgesteld opleidingsprogramma eigen didactische keuzes maakt en een scheidsrechter die wedstrijdregels zelfstandig toepast.

Noodzakelijke afstemming met andere professionals

Binnen de sport kan afstemming met andere professionals noodzakelijk zijn voor een goede en verantwoorde uitvoering van de opdracht. Denk aan een voedingsexpert die met een coach en een medisch begeleider afspraken afstemt over de begeleiding van een sporter. Deze samenwerking kan ook terugkerend overleg vereisen, terwijl de expert vanuit eigen deskundigheid en met professionele autonomie werkt.

De toelichting benadert verplichte deelname aan interne overlegstructuren kritisch. Wij vragen duidelijker te maken wanneer noodzakelijke afstemming, ook als deze terugkerend en verplicht is, verenigbaar is met zelfstandig werken. Maak daarbij onderscheid tussen inhoudelijke afstemming over de opdracht en personele aansturing. Dat overleg noodzakelijk is, betekent op zichzelf immers niet dat de opdrachtgever bepaalt hoe de professional zijn werkzaamheden uitvoert.

Ons verzoek aan de wetgever

NOC*NSF en WOS vragen om de werkrelatietoets en de toelichting op bovenstaande punten te verduidelijken en waar nodig aan te passen. De zekerheid die de wet beoogt moet ook toegankelijk zijn voor daadwerkelijk zelfstandige professionals die op uurbasis diensten leveren binnen de noodzakelijke kaders van de sport. Die ruimte moet ook kunnen bestaan bij langdurige samenwerking, zolang de concrete werkrelatie zelfstandig blijft.

Wij pleiten voor werkbare criteria die bescherming van werknemers combineren met ruimte voor ondernemerschap. Zelfstandige professionals leveren een waardevolle bijdrage aan sportopleidingen, talentontwikkeling en topsportprogramma's. Het is belangrijk dat de wet deze bijdrage mogelijk blijft maken en sportorganisaties het vertrouwen geeft om passende samenwerkingen aan te gaan.

Wij denken graag mee over de uitwerking van deze criteria en herkenbare praktijkvoorbeelden, samen met de wetgever en toezichthouders. Zo zorgen we samen voor bescherming van werkenden én behoud van zelfstandige experts die de sport versterken. Dat draagt bij aan een veerkrachtige en professionele sportsector, waarin zowel werknemers als zelfstandigen tot hun recht komen.

Met sportieve groet,

NOC*NSF en Werkgevers in de Sport

Deze reactie ziet op het consultatievoorstel van oktober 2026, in het bijzonder het voorgestelde artikel 7:610 lid 2 onder b BW en de memorie van toelichting, paragrafen 5.3.2 tot en met 5.3.4.